

Μιχαήλ Μάρουλος Ταρχανιώτης

Ο Κωνσταντίνος Σάθας (Σαθόπουλος) μας πληροφορεί στο βιβλίο του “*Βιογραφία των εν τοις γράμμασι διαλαμψάντων Ελλήνων από της καταλύσεως της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας μέχρι της Ελληνικής Εθνεγερσίας 1453-1821*” που εκδόθηκε το 1868, για έναν Έλληνα με πολλές Επικούρειες επιδράσεις, τον Μιχαήλ Μάρουλο Ταρχανιώτη. Ο Μιχαήλ Μάρουλος υπήρξε εκτός από πολεμιστής και ένας διανοούμενος του 15ου αιώνα.

Η οικογένειά του ήταν αξιωματούχοι του θρόνου. Δηλαδή ήταν στην υπηρεσία και της βασιλείας του Κωνσταντίνου ΙΑ του Παλαιολόγου. Γονείς του ήταν ο Μανίλιος (Εμμανουήλ) Μάρουλος και η Ευφροσύνη Ταρχανιώτη.

Το 1453 όταν η Κωνσταντινούπολη έπεφτε στους Τούρκους, η οικογένειά του εγκαταλείπει την Πόλη και μετοικίζει στην Ιταλία. Εκείνο τον καιρό η Ευφροσύνη κυοφορεί τον Μιχαήλ Μάρουλο.

Ο Μιχαήλ Μάρουλος είχε μεγάλη έφεση στα γράμματα. Κάποιοι συγγενής του Ζαχαρία Σκορδύλη¹ τον έστειλε στην Βενετία όπου διδάχθηκε τα πρώτα Ελληνικά γράμματα. Παράλληλα σπούδαζε Λατινικά υπό την επίβλεψη κάποιου περιφανή (Υπερήφανου) Σαλλένικου². Ο Σαλλένικο ήταν μέλος της αυλής και προστάτης του Βησσαρίωνα. Αργότερα εστάλη με υποτροφία του Βησσαρίωνα στην Πάδοβα όπου σπούδασε φιλοσοφία.

Μετά τον θάνατο του προστάτη του Βησσαρίωνα, δηλαδή του Σαλλένικο, ο Μιχαήλ διήγε πλάνητα, περιπετειώδη βίο. Με λίγα λόγια, διάλεξε να γίνει *stradiota*. Πιο συγκεκριμένα, κατετάγη στα τάγματα που ονομάζονταν *stradioti*, από τη λέξη *strada* που σημαίνει δρόμος³. Έγινε λοιπόν μισθοφόρος του στρατού των Ελλήνων υπό την ηγεσία του οπλαρχηγού Νικόλαου Ράλλη⁴. Θα πολεμήσει στη Νάπολη και την Απουλία. Στη Νάπολη θα γίνει μέλος της Ακαδημίας του Ηδονιστή πολιτικού και ποιητή Ποντάνο. Την γνωστή για την εποχή, Ακαδημία του Ποντάνο. Επιπλέον ο Μάρουλος είχε στενές σχέσεις με κάποιον Σαναζάκο. Ο Σαναζάκος τον υπερασπίστηκε στην διαμάχη που είχε ο Μάρουλος με τον Πολιτιανό πάνω σε ένα Ομηρικό θέμα.

Ο αντισυμβατικός μισθοφόρος θα γίνει γνωστός, εκτός από την στρατιωτική του υπηρεσία, εκτός από την επίδοσή του στην ποίησή και για τα συμπόσια με την αρχαιοελληνική μορφή που διοργανώνονταν την εποχή εκείνη στη Νάπολη και στα οποία πρωταγωνιστεί.

Επίσης θα γίνει γνωστός και για τις αμέτρητες ερωτικές και σεξουαλικές περιπέτειες που χαρίζει στις νεαρές κοπέλες της εποχής.

Μετά θα μεταβεί και θα πολεμήσει τους Τούρκους στο Πριγκιπάτο της Θεοδωρούς, την λεγόμενη Γοθία⁵. Θα πολεμήσει επίσης τους Τούρκους στην Σκυθία, μαζί με το τάγμα των

1 Ο Ζαχαρίας Σκορδύλης γεννήθηκε στην Κρήτη μισό περίπου αιώνα μετά την κατάληψη της Κωνσταντινούπολης. Σπούδασε στο πανεπιστήμιο της Πάδοβα. Επέστρεψε στη Κρήτη όπου χειροτονήθηκε ιερέας και αργότερα χειροτονήθηκε σκευοφύλαξ Κυδωνίας. Το 1559 εστάλη ως πατριαρχικός έξαρχος στη Νάξο και το 1562 αναλαμβάνει εφημέριος της Ελληνικής κοινότητας της Βενετίας και επίτροπος του Πατριάρχη Ιωάσαφ Β΄ του Μεγαλοπρεπούς. Παρέμεινε έκτοτε στη Βενετία, ασχολούμενος με την αντιγραφή χειρογράφων, την επιμέλεια εκδόσεων θρησκευτικών έργων και τη συγγραφή. Το έτος 1563 έγιναν σχεδόν όλες οι εκδόσεις του. (Διπλωματική εργασία του Κιρκικάκη Ιωάννη του Γεωργίου 2012)

2 Αυτήν την φράση χρησιμοποιεί ο Σάθας στο βιβλίο του “*Βιογραφία των εν τοις γράμμασι διαλαμψάντων Ελλήνων από της καταλύσεως της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας μέχρι της Ελληνικής Εθνεγερσίας 1453-1821*”

3 *Stradioti* ονομάζονται τα εκστρατευτικά σώματα που σχηματίζουν Έλληνες και υπηρετούν διάφορες πόλεις, άρχοντες, ευγενείς - εξ ου και η λέξη “στρατιώτης”

4 Οικογένεια Ράλλη ή Ραούλ ήταν επιφανής οικογένεια της Πελοποννήσου που αναφέρεται από τον 11ο αιώνα. Ο Νικόλαος Ράλλης μετείχε ως οπλαρχηγός στους Βενετουρκικούς πολέμους. Ο Σάθας μας λέει για αυτόν ότι Νικόλαος Ράλλης θεραπεύων τω Άρει, δηλαδή υπηρετεί τον θεό Άρη, με λίγα λόγια είναι πολεμιστής, και ότι αναδείχθηκε ένας από τους αξιωματούχους στρατιωτικούς.

5 Η **Γοθία** (Gothia), ήταν ένα μικρό πριγκιπάτο στα νοτιοδυτικά της Κριμασίας. Ιδρύθηκε στις αρχές του 14ου αιώνα και κράτησε μέχρι την κατάληψή της από τους Οθωμανούς Τούρκους το 1475. Όπως μας αναφέρει ο Βυζαντινός ιστορικός Θεόδωρος Σπανδουγίνος, το πριγκιπάτο αυτό ιδρύθηκε κατά την βασιλεία του Ανδρόνικου του Γ΄ του Παλαιολόγου (1328-1341). Πρωτεύουσά του πριγκιπάτου ήταν το Δόρος ή Θεοδωρούς, το οποίο ήταν επίσης γνωστό ως Θεόδωρο. Το Θεόδωρο σήμερα, είναι γνωστό ως Μανγκούπ. Το πριγκιπάτο

Ελλήνων, κάτω από την ηγεσία των Μολδαβών ηγεμόνων και κάποτε κάτω από την ηγεσία του Βλαντ Ντράκουλα του Παλουκωτή.

*

Σε ένα διάλειμμα από την στρατιωτική του υπηρεσία θα μεταβεί κάπου ανάμεσα στο 1480 έως το 1490 στην Φλωρεντία. Εκεί φιλοξενήθηκε με ευχαρίστηση από τον Νεοπλατωνικό ηγέτη της Φλωρεντίας, τον Λαυρέντιο των Μεδίκων. Και όταν λέμε με ευχαρίστηση εννοούμε ότι ο Μάρουλος εθεωρείτο, από την τάξη των διανοουμένων, ως ένας από τους πιο κατηρτισμένους Έλληνες λογίους του 15ου αιώνα. Επιπλέον η κατάρτισή του στα Λατινικά, ήταν αντάξια των τότε μορφωμένων Ιταλών διανοητών. Ο δε Λαυρέντιος υπήρξε προστάτης των τεχνών. Ποιητής ο ίδιος ο Λαυρέντιος και ουμανιστής. Επίσης ήταν και ένας από τους πιο σημαντικούς πολιτικούς της Ιταλικής Αναγέννησης. Στην Φλωρεντία, εκείνη την εποχή, είχαν άνθιση τα Ελληνικά γράμματα. Όντως κατά την εποχή εκείνη στην Φλωρεντία, οι σπουδές της Ελληνικής γλώσσας είχαν φτάσει στο αποκορύφωμα. Άνδρες και γυναίκες ευγενούς καταγωγής και έξοχων προσωπικών κλίσεων πάνω στην τέχνη, επιδίδονταν στην εκμάθηση της Ελληνικής γλώσσας.

Στην Φλωρεντία γνωρίζει την γυναίκα του την Αλεξάνδρα Σκάλα⁶ και την παντρεύεται το 1490. Επιπλέον εκεί γνωρίζεται με αναγεννησιακό ζωγράφο, τον Σάντρο Μποτιτσέλι. Ο Μποτιτσέλι⁷, έχοντας διαβάσει το περίφημο ποίημα του Λουκρήτιου, το *De Rerum Natura* (Περί της Φύσεως των Πραγμάτων), το οποίο εμπεριέχει όλη την Φυσική του Επίκουρου, απεικονίζει μερικούς στίχους του εξαιρετικού ποιήματος αυτού. Συγκεκριμένα ζωγραφίζει – δημιουργεί, εκτός των άλλων έργων του, μερικές από τις εκπληκτικές εικόνες, που περιγράφει ο Λουκρήτιος στο έργο του. Την “Γέννηση της Αφροδίτης” και την “Ανοιξη”.

Γεγονός ήταν ότι ο Μάρουλος ήταν ένας ωραίος άντρας. Επιπλέον είχε έναν ιπποτικό χαρακτήρα. Ο Μποτιτσέλι διέκρινε αυτά τα στοιχεία και του ζωγραφίζει το πορτραίτο του. Ένα πορτραίτο που το ύφος του Μάρουλου δεν μπορεί να αντισταθεί υπαινικτικά στις σεξουαλικές περιπτώξεις οποιασδήποτε γυναίκας. Πολλώ μάλλον, στην πιο ωραιότερη και μορφωμένη γυναίκα της Φλωρεντίας εκείνης της εποχής. Την ερωμένη του και σύζυγό του, Αλεξάνδρα Σκάλα.

*

Ο Μάρουλος ποτέ δεν απεμπόλησε την Ελληνική του καταγωγή. Όμως το Έλληνας το εννοούσε σύμφωνα με το διανοητικό περιεχόμενο της ουσίας της λέξης Έλληνας. Δηλαδή

ήταν στενά συνδεδεμένο με την Αυτοκρατορία της Τραπεζούντας.

6Η **Αλεξάνδρα-Σκάλα Ταρχανιώτη** γεννήθηκε στη Φλωρεντία το 1475. Υπήρξε κόρη του Βαρθολομαίου Σκάλα ο οποίος ήταν γραμματέας της Φλωρεντινής Δημοκρατίας. Μαθήτευσε πλάι στον Δημήτριο Χαλκοκονδύλη και στον Ιανό Λάσκαρη οι οποίοι υπήρξαν σπουδαίοι λόγιοι που συνέβαλαν με το έργο τους στην αναβίωση των Ελληνικών γραμμάτων. Σπούδασε λοιπόν ιατρική και ελληνική φιλολογία. Η Αλεξάνδρα ήταν μια θελκτική κοπέλα καθώς και μια προσωπικότητα όπου προσέλκυε τον θαυμασμό των συγχρόνων της. Αυτός ο θαυμασμός εκδηλωνόταν με τη συγγραφή και την αφιέρωση προς αυτήν ποιημάτων και επιγραμμάτων, όπως του Τζιοβάννι Πίκο ντε λα Μιράντολα, του δασκάλου της Ιανού Λάσκαρη και του φιλόλογου και ποιητή Άγγελου Πολιτσίανου. Το 1490 παντρεύτηκε τον Βυζαντινό λόγιο και μέλος της Ακαδημίας της Νεάπολης, τον Μιχαήλ Μάρουλο Ταρχανιώτη. Και αυτός, ο Μάρουλος, της είχε αφιερώσει αρκετά ποιήματα του και επιγράμματα του. Η Αλεξάνδρα έγραψε ποιήματα στα ιταλικά και στα ελληνικά. Μετέφρασε ποιήματα του σπουδαίου Πέρση μουσουλμάνου Ιατροφιλόσοφου του 11ου αιώνα, Αβικέννα. Το 1493 απέδωσε στα Ελληνικά που μιλιόντουσαν την εποχή εκείνη στην Φλωρεντία, την Τραγωδία του Σοφοκλή, Ηλέκτρα. Από το σύνολο του συγγραφικού της έργου σώζεται ένα επιγράμμα. Τα υπόλοιπα έργα της χάθηκαν το 1557 όταν πλημμύρισε το ποτάμι της Φλωρεντίας, Άρνος. Πέθανε το 1506

7Θανάσης Γιαπιτζάκης “Ο Επικούρειος χρωστήρας της αναγέννησης” Περιοδικό Ιστορία τεύχος 594

ήταν ένθερμος φίλος όλων των επιτευγμάτων των Αρχαίων Ελλήνων και δη της Επικούρειας φιλοσοφίας.

Στο περιθώριο των μαχών, γράφει με πάθος παγανιστικά ποιήματα. Όλα όμως όσα γράφει, δεν τα γράφει για την Ανατολική Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία (Βυζάντιο) στο οποίο οι γονείς του υπηρετούσαν ως αξιωματούχοι του θρόνου, αλλά αυτονομείται και φαντάζεται μία παγκόσμια πατρίδα που θα έχει ως πρότυπο την Αρχαία Ελλάδα. Και όλα τα έργα του είναι γεμάτα, με την νοσταλγία, για μια οικουμενική πατρίδα στα πλαίσια των Αρχαίων Ελληνικών πόλεων.

Το πρώτο πνευματικό ποιητικό του έργο, το αφιερώνει σε μία από τις Νύμφες.⁸ Την “Νέαιρα”⁹ Η Νύμφη Νέαιρα αντιπροσωπεύει ίσως τον χαρακτήρα του και την περιπετειώδη ζωή του. Την Νύμφη Νέαιρα την μετέτρεψε σε Μούσα. Μια ιδεατή Μούσα του. Αυτή η Μούσα θα εμπνεύσει πολλούς ποιητές της Ευρώπης. Θα εμπνεύσει ερωτικούς ποιητές και ποιητές ερωτευμένους με την φύση. Χαρακτηριστική είναι η φράση που ανέφερε μετά το τέλος της κάθε μάχης *“Όταν σταματάει η κλαγγή της μάχης, παραδίδομαι στην αγκαλιά της Μούσας”* Και η μούσα του, εκτός από την Νέαιρα, ήταν το να γράφει Παγανιστικά έργα όπου αναφέρονταν στους Αρχαίους Θεούς των Ελλήνων. Έτσι έγραψε σε άψογα Λατινικά, που είχε μάθει από τον Σαλλένικο, τα τέσσερα βιβλία των Επιγραμμάτων του και τα τρία βιβλία Ύμνων του, που τα ονόμασε Φυσικοί Ύμνοι (Hymni Naturales). Οι πανέμορφοι αυτοί Ύμνοι, τους οποίους είχε γράψει κατά την διάρκεια της πολυτάραχης σταδιοδρομίας του, τους είχε εμπνευστεί από τον Λουκρήτιο. Ο Λουκρήτιος ήταν ο αγαπημένος του ποιητής. Στο δε έργο του Λουκρήτιου De Rerum Natura ο Μάρουλος είχε αφοσιωθεί με ιδιαίτερη επιμονή. Πράγματι το έργο του Λουκρήτιου το “Περί Φύσεως των Πραγμάτων” μετά την ανακάλυψη του σε ένα Γερμανικό Μοναστήρι από το Πότζο Μπρατσολίνι (Poggio Bracciolini) το 1417 είχε εκδοθεί στην Μπολόνια, στο Παρίσι, στην Βενετία. Επιπλέον είχε εκδοθεί και στην Φλωρεντία¹⁰. Την έκδοση την είχε πραγματοποιήσει ο διακεκριμένος εκδότης Φίλιππο Τζούντι. Όντως το Περί Φύσεως των Πραγμάτων είχε κυκλοφορήσει κάτω από την επιμέλεια του ανθρωπιστή Πιέρ Κάντιντο Ντετσέμπριο. Όμως η έκδοση αυτή του Τζούντι είχε ενσωματώσει τις διορθώσεις που του είχε προτείνει ο Μάρουλος.

Εξ αιτίας των Φυσικών Ύμνων του και των Ύμνων για τους Ελληνικούς Θεούς χαρακτηρίστηκε από τους συγκαίριούς του και από μεταγενεστέρους ως ειδωλολάτρης, ως εθνικός. Ένας απ’ αυτούς ήταν και ο σύγχρονός του, ο Έρασμος¹¹. Ο Έρασμος ήταν ένας άνθρωπος με ευρύτατες αντιλήψεις, όμως έλεγε για τον Μάρουλο ότι ήταν ειδωλολάτρης. Αλλά ο Έρασμος ενδιαφερόταν πολύ για τον Λουκρήτιο. Τον ανοιχτόμυαλο Έρασμο τον ενδιέφεραν οι τεκμηριωμένες απόψεις που περιείχε το ποίημα αυτό. Τότε ο Έρασμος αποπειράθηκε να κάνει την σύγκλιση του χριστιανισμού με την Επικούρεια Φιλοσοφία. Έτσι έγραψε,

⁸Οι Νύμφες σύμφωνα με την Ελληνική Μυθολογία ήταν γυναικείες ιδεατές μορφές. Η καταγωγή τους ήταν θεική. Ήταν νεαρές κοπέλες που διαβίωναν μέσα στην άγρια φύση. Τραγουδούσαν και χόρευαν μαζί με τον θεό Πάνα ή έπαιζαν μαζί με την θεά Άρτεμη. Βρισκόντουσαν κοντά σε πηγές όπου αποτελούσαν την αντιπροσωπευτική τους αλληγορία.
⁹Η Νέαιρα ήταν μία Νύμφη. Ο θεός Ήλιος και η Νέαιρα απέκτησαν δύο κόρες, την Λαμπετή και την Φαέθουσα.

¹⁰Το 1516 η Σύνοδος της Φλωρεντίας απαγόρευσε την ανάγνωση του Λουκρήτιου στα σχολεία. Το χαρακτήρισαν δε ως έργο λάγνο και πρόστυχο όπου καταβάλλεται κάθε δυνατή προσπάθεια ώστε να αποδειχθεί η θνητότητα της ψυχής. Οι παραβάτες του διατάγματος απειλούνται με αιώνια καταδίκη στην κόλαση και πρόστιμο 10 δουκάτα. Αυτή η απαγόρευση είχε ως αποτέλεσμα να σταματήσει την εκτύπωση του Λουκρήτιου.

¹¹Ο Ντεζιντέριους Έρασμος Ροτεροντάμους (28/10/1466-12/7/1536). Γνωστός ως Έρασμος, ήταν Ολλανδός αναγεννησιακός καθολικός ιερέας, δάσκαλος και θεολόγος.

εμπνεόμενος από τον Λουκρήτιο, ένα φανταστικό διάλογο με τίτλο “Ο Επικούρειος”. Ένας από τους χαρακτήρες αυτού του διαλόγου, είναι ο Ηδώνιος. Σ’ αυτόν τον διάλογο επιχειρεί να μας δείξει ότι “κανένας δεν είναι πιο Επικούρειος από τους θεοσεβούμενους χριστιανούς”. Βέβαια ομολογεί μέσα σ’ αυτόν τον διάλογο, ότι, “οι χριστιανοί που νηστεύουν, θρηνούν για τις αμαρτίες τους και τιμωρούν την σάρκα τους μπορεί να μην μοιάζουν επ’ ουδενί με Ηδονιστές, αλλά προσπαθούν να ζήσουν ενάρετα”, και “κανένας δεν ζει πιο γλυκά από εκείνους που ζουν ενάρετα” Όμως η σύγκληση αυτή μοιάζει με τέχνασμα ταχυδακτυλουργού. Τέτοια τεχνάσματα έκανε πρώτος ο Επίκτητος και ακολούθησαν ο Πιέρ Γκασσεντί, ο Μονταίνιος κ.α. Δυστυχώς τέτοιοι συμψηφισμοί συνεχίζονται και στην εποχή μας, Στον 21ο αιώνα.

*

Χαρακτηριστικό των συναισθημάτων του Μάρουλου είναι και το παρακάτω ποίημα, που αναφέρεται μάλλον σε κάποιο πεσόντα στην μάχη φίλο του.

**Σωριάστηκε συθέμελα και σπίτι και πατρίδα
Και να, και σε, γλυκέ αδελφέ, ο Χάρος μου σε πήρε
Και άγουρο σε έστειλε στ' ανήλιαγα παλάτια.
Αλοιά, κακόμοιρο παιδί, ποια τύχη μου σε πήρε;
Σε ποιόν αφήνεις, φεύγοντας, τα' αραχνιασμένο σπίτι;
Πρώτη η πατρίδα, ύστερα συ, μου τάραξες τα στήθια.
Μαζί σου όλα τάθαψα και πόθους μου κ' ελπίδες,
Όλα μαζί στο σκοτεινό το μνήμα, που σε κρύβει¹²**

Όμως αυτό το ποίημα, λες και το έγραψε για τον εαυτό του. Πράγματι το 1500, τον απασχολούσαν τα καινοφανή θέματα του Λουκρήτιου. Όντως είχε προβληματιστεί από το κείμενο “Περί Φύσεως των Πραγμάτων”. Εκείνη την εποχή βρισκόταν στην Βολτέρρα¹³. Ένα χωριό της Τοσκάνης. Μία νύχτα φόρεσε την πανοπλία του και καβάλα στο άλογό του έφυγε από το χωριό για να πολεμήσει τα στρατεύματα του Καίσαρα Βοργία¹⁴. Τα στρατεύματα αυτά άρχισαν να συγκεντρώνονται δίπλα στην ακτή κοντά στην πόλη Πιομπίνο¹⁵. Την νύχτα εκείνη έβρεχε καταρρακτωδώς και πριν ξεκινήσει, οι χωρικοί τον συμβούλεψαν να μην τολμήσει να διαβεί ένα ρηχό πέρασμα του πλημμυρισμένου ποταμού Τσεσίνα. Όμως αυτός, ως σκληροτράχηλος πολεμιστής, δεν έδωσε την ανάλογη σημασία στα λόγια των χωρικών. Έτσι προσπάθησε να τον περάσει. Αλλά καθώς τον διέσχισε τον ποταμό, το άλογο του γλίστρησε και τον καταπλάκωσε. Τότε φημολογείται ότι ο Μάρουλος, την στιγμή που πνιγόταν, αναθεμάτιζε τους Ολύμπιους θεούς. Και τους αναθεμάτιζε, γιατί όπως είχε εκμυ-

12(Χρύσα Μαλτέζου, Stradioti. Οι προστάτες των συνόρων, Αθήνα 2003, πηγή army.gr Εμείς το διαβάσαμε από το: “Stratioti Οι πρώτοι Έλληνες Μεταβυζαντινοί πολεμιστές από την Πελοπόννησο στην Ευρώπη
(<http://thesecrettruth.blogspot.com/2011/10/stratioti.htm#ixzz5BXyO6r1E>

13Βολτέρρα (Volterra). Χωριό της Ιταλίας, στην επαρχία Πίζα της Τοσκάνης. Είναι χτισμένη πάνω σ’ έναν λόφο ανάμεσα στους ποταμούς Τσεσίνα και Έρα.

14 Ο Καίσαρας Βοργίας (13/9/1475-12/3/1507) υπήρξε ένας αδίστακτος ηγεμόνας. Δεν απέφευγε το έγκλημα για να επιτύχει τα σχέδιά του. Ο πατέρας του ο Πάπας Αλέξανδρος ο ΣΤ΄ τον βοήθησε να σχηματίσει ηγεμονία στην Κεντρική και Βόρεια Ιταλία.

15Πιομπίνο (Piomolino). Πόλη (34.230 κάτ.) της κεντρικής Ιταλίας, στην επαρχία Λιβόρνο, της διοικητικής περιοχής της Τοσκάνης. Βρίσκεται απέναντι από τη νήσο Έλβα και αποτελεί λιμάνι της ευρύτερης περιοχής.

στηρευτεί σε κάποιον συστρατιώτη του, όταν ήταν παιδί του είχε πει ένας τσιγγάνος, ότι δεν έπρεπε να φοβάται τον θεό Ποσειδώνα αλλά τον θεό Άρη. Βέβαια όλη αυτή η ιστορία του θανάτου του Μάρουλου, μπορεί να ήταν ένας μύθος γεννημένος στην φαντασία των κατοίκων της περιοχής. Όμως το γεγονός είναι, ότι πέθανε άδοξα σε ηλικία 47 ετών ένας από τους σπουδαιότερους Έλληνες του 15ου αιώνα, αφήνοντας πάνω απ' όλα την γυναίκα του την Αλεξάνδρα Σκάλα στην ηλικία των 25 ετών. Η Αλεξάνδρα που τον υπεραγαπούσε, μετά τον θάνατο του Μάρουλου, κλείστηκε σε ένα μοναστήρι και πέθανε έξι χρόνια αργότερα σε ηλικία 32 ετών.

Αργότερα στην τσέπη του νεκρού Μάρουλου, βρέθηκε ένα αντίγραφο του ποιήματος του Λουκρήτιου.

*

Τα έργα του Μάρουλου, όπως μας τα παρουσιάζει ο Κων/νος Σάθας είναι τα παρακάτω: *Epigrammata Roma 1493* (Μνημονεύεται και προγενεστέρα έκδοση του 1490) *Hymni Naturales: Φυσικοί Ύμνοι* (Πρώτα δημοσιεύθηκαν στην Φλωρεντία το 1497 από το παράρτημα του Φάνου – *Maruli Neniae; ejusdem epigrammata nunquam alias impressa*. Αναδημοσιεύτηκαν στην Μπολόνια το 1504, στο Στρασβούργο το 1509 και στο Παρίσι το 1539).

Πιο πλήρης έκδοση των ποιημάτων του Μάρουλου θεωρείται αυτή που έγινε στην Βριξία το 1532, (*Epigrammatum libri quatuor. Hymnorum libri quatuor, Neniae quinque et alia quaedam epigrammata*), όπου ανατυπώθηκε στο Παρίσι το 1561.

Εκτός των άνω έργων, ο Ταρχανιώτης έγραψε και – *De principum Institutione*.

Μπάμπης ο Επικούρειος (Πατζόγλου)

Αθήνα, Απρίλιος 2018

*

Βιβλιογραφία:

Κούλα Ξηραδάκη, Φιλελληνίδες. Ιστορική μελέτη, Αθήνα, 1976, σελ.18-19

Φραγκίσκος Κάρολος Άλτερ: Εκδότης του Γεώργιου Φραντζή Ιστορίες “Τοις Φιλιαναγνώσταις”

Περιοδικό Ιστορία (τεύχος 594)

Εφημερίδα το Βήμα: Ο Μάρουλος και άλλες ιστορίες στην Εθνική Πινακοθήκη (Δημοσίευση 30-11-2003)

Κωνσταντίνος Σάθας (1868).Νεοελληνική Φιλολογία: Βιογραφία των εν τοις γράμμασι διαλαψάντων Ελλήνων, από της καταλύσεως της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας μέχρι της Ελληνικής εθνεγερσίας Αθήνα: Τυπογραφείο των τέκνων Ανδρέου Κορομηλά.

Stephen Greenblatt: Παρέγκλισις (2017) εκδ. Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης.

Andro.gr

Βικιπαίδεια